

47 อำเภอเป้าหมายที่มีข้อบ่งชี้ทางระบาดวิทยาใน 21 จังหวัด

ที่ควรเลือกดำเนินกิจกรรมค้นหาผู้ป่วยใหม่ในปีงบประมาณ 2561

หลักเกณฑ์การกำหนดอำเภอเป้าหมาย:

ใช้ข้อมูลผู้ป่วยโรคเรื้อนรายใหม่ย้อนหลัง 5 ปี (ปีพ.ศ.2555-2559) ที่มีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

1. พบผู้ป่วยรายใหม่ทุกปีติดต่อกันในรอบ 5 ปี
2. พบผู้ป่วยรายใหม่ที่เป็นเด็กในรอบ 5 ปี
3. พบผู้ป่วยรายใหม่ที่มียอดรวมตั้งแต่ 7 รายขึ้นไป ในรอบ 5 ปี

ข้อเสนอแนะมาตรการในการดำเนินงานค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ในอำเภอเป้าหมาย ปีงบประมาณ 2561 ดังนี้

กิจกรรม	อำเภอที่มีคุณสมบัติข้อที่ 1, 2, 3, 1+2, 1+3	อำเภอที่มีคุณสมบัติข้อที่ 2+3 , 1+2+3
1. สร้างความตระหนักเรื่องโรคเรื้อนทั้งอำเภอ	ปีละ 2 ครั้ง	ปีละ 4 ครั้ง
2. คัดกรองผู้สงสัยและส่งต่อไปรับการตรวจวินิจฉัย	หมู่บ้านที่มีผู้ป่วยใหม่ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา	หมู่บ้านที่มีผู้ป่วยใหม่ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา
3. สสำรวจหมู่บ้านแบบเร็ว (Rapid village survey: RVS)	หมู่บ้านที่มีผู้ป่วยใหม่เด็กในรอบ 5 ปี	หมู่บ้านที่มีผู้ป่วยใหม่เด็กในรอบ 5 ปี

หมายเหตุ:

ก. **อำเภอนอกพื้นที่เป้าหมาย** ให้จัดกิจกรรมสุขศึกษาประชาสัมพันธ์ความรู้โรคเรื้อนปีละ 1 ครั้ง ในช่วงสัปดาห์ราชประชาสมาสัย (สัปดาห์ที่มีวันที่ 16 มกราคมของทุกปี) ให้พร้อมเพรียงกันทุกพื้นที่

ข. **กิจกรรมปกติที่ทุกพื้นที่ ต้องดำเนินการ** ทั้งอำเภอที่มีข้อบ่งชี้ทางระบาดวิทยา และอำเภอที่ไม่มีข้อบ่งชี้ทางระบาดวิทยา คือ **การตรวจผู้สัมผัสโรค** ได้แก่

- ❖ ตรวจผู้สัมผัสโรคร่วมบ้าน (Household contact) ของผู้ป่วยรายใหม่ **ทุกคน โดยเร็วที่สุด** หลังจากผู้ป่วยขึ้นทะเบียนรักษา แล้วติดตามตรวจต่อเนื่องปีละ 1 ครั้ง รวมเป็นเวลา 10 ปี
- ❖ ตรวจผู้สัมผัสโรคที่เป็นเพื่อนบ้าน (Neighboring contact) ซึ่งอยู่รอบๆ บ้าน Index case และผู้สัมผัสโรคกับผู้ป่วยประเภทเชื้อมาก (MB) ที่มีกิจกรรมร่วมทางสังคม (Social contact) **ทุกคน อย่างน้อย 1 ครั้ง** โดยติดตามตรวจ **ภายใน 3 เดือน** หลังจากผู้ป่วยขึ้นทะเบียนรักษา

นิยาม

1. สร้างความตระหนักเรื่องโรคเรื้อนทั้งอำเภอ

สร้างความตระหนัก หมายถึงการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักเรื่องโรคเรื้อน ในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เช่น สัปดาห์ราชประชาสมาสัย งานประจำจังหวัด หรืองานเทศกาลที่สำคัญของชุมชน ได้แก่

1.1 เผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ เช่น

- วิทยุชุมชน
- หอกระจายข่าว
- เสียงตามสาย
- หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
- ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน
- สื่อสารผ่าน Social Media เช่น Line, Facebook, Hotline สายด่วน, Application

1.2 การจัดนิทรรศการ

1.3 จัดรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

1.4 จัดเวทีประชาคม

1.5 จัดประกวดเรียงความ คำขวัญ

1.6 พัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน / อสม. / ผู้นำศาสนา ฯลฯ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน และคัดกรองผู้มีอาการสงสัยโรคเรื้อน ส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระบบ

หมายเหตุ:

1. การจัดกิจกรรมดังกล่าว อย่างน้อยต้องมี ข้อ 1.1 และข้อ 1.6

2. ช่องทางของการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเรื้อนที่เหมาะสม และเข้าถึงประชาชนมากที่สุด คือ อสม. และ หอกระจายข่าว โดยต้องมีความถี่ของการให้ความรู้ที่มากขึ้น(บ่อยๆ และซ้ำๆ) ในช่วงของการรณรงค์/ ประชาสัมพันธ์ และมี Key Message ที่สำคัญ คือ **ผิวหนังเป็นวงต่างขาว มีอาการชา หรือเป็นผื่นนูนแดง ตุ่มแดง ไม่คัน** ต้องรีบไปพบแพทย์ เพื่อให้ผู้ที่มีอาการสงสัยออกมาตรวจเอง (Self-Awareness Reporting) (ผลการศึกษา เรื่องการพัฒนาแนวทางการสร้างเสริมความรู้โรคเรื้อนแก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยง ในปี 2555-2556 โดยสถาบันราชประชาสมาสัย)

พื้นที่การจัดกิจกรรมดังกล่าว ดำเนินการทั้งอำเภอ โดยให้พิจารณาว่า ถ้าเป็นหมู่บ้านที่มีผู้ป่วยรายใหม่ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ให้จัดกิจกรรมอย่างเข้มข้น และมีความถี่มากขึ้น

2. สํารวจหมู่บ้านแบบเร็ว (Rapid village survey: RVS)ต้องดำเนินการตามมาตรฐานการสำรวจหมู่บ้านแบบเร็ว (Rapid Village Survey) เพื่อค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ โดยทำต่อเนื่องเป็นเวลา 5 ปี แต่ถ้าหากไม่สามารถทำ RVS ติดต่อกันได้ทั้ง 5 ปี สามารถเว้นช่วงการทำ RVS ได้ แต่ต้องไม่เกิน 1 ปีแล้วให้มีกิจกรรมทดแทนด้วย Passive case finding แบบเข้มข้น ดำเนินการต่อเนื่องทุก 3 เดือน (ปีละ 4 ครั้ง) โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น สงกรานต์ ฯลฯ

3. ผู้สัมผัสโรคกับผู้ป่วยโรคเรื้อน ประกอบด้วย

1. ผู้สัมผัสโรคร่วมบ้าน (Household contact) หมายถึงผู้ที่อาศัย หรือเคยพักอาศัยอยู่ร่วมชายคาเดียวกันกับผู้ป่วยโรคเรื้อน เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป **ก่อนผู้ป่วยจะได้รับการรักษา**
2. ผู้สัมผัสโรคที่มีบ้านอยู่รอบบ้านผู้ป่วยโรคเรื้อน (Neighboring contact) หมายถึง ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในบ้านรอบๆ บ้านผู้ป่วยโรคเรื้อนในรัศมี 20 เมตร เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป **ก่อนผู้ป่วยจะได้รับการรักษา**
3. ผู้สัมผัสโรคที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social contact) หมายถึง ผู้ที่มีการไปมาหาสู่หรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยโรคเรื้อนประเภทเชื้อเมก (Multibacillary:MB) อย่างน้อย 3 ชั่วโมง ต่อวัน ไม่ต้องติดต่อกัน เป็นเวลาอย่างน้อย 3 วันต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป **ก่อนผู้ป่วยจะได้รับการรักษา**

ตัวอย่าง

การจัดทำแผนดำเนินการค้นหาผู้ป่วยใหม่ในอำเภอเป้าหมาย ของจังหวัดศรีสะเกษ ในปีงบประมาณ 2561

หลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่ โดยใช้ข้อมูล New case ปี 2555-2559

- พบ new case ในรอบ 5 ปี โดยมียอดรวม 7 รายขึ้นไป (ข้อ3)
- พบ new case ทุกปีติดต่อกัน+มียอดรวม 7 ราย ขึ้นไป + เด็ก (ข้อ 1+2+3)

กิจกรรม	อำเภอเป้าหมาย	
	โพธิ์ศรีสุวรรณ	กันทรลักษณ์
สร้างความตระหนักเรื่องโรคเรื้อน ทั้งอำเภอ	ปีละ 4 ครั้ง	ปีละ 2 ครั้ง
คัดกรองผู้สงสัย และส่งต่อไปรับการตรวจวินิจฉัย	หมู่บ้านที่มีผู้ป่วยใหม่ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา จำนวน 4 หมู่ คือ ม.7,9,11 ต.ผือใหญ่ และ ม.7 ต.หนองม้า	หมู่บ้านที่มีผู้ป่วยใหม่ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา จำนวน 7 หมู่ คือ ม.1 ต.ทุ่งใหญ่, ม.2 ต.โนนสำราญ, ม.1,18 ต.ภูเงิน, ม.1 ต.เมือง และ ม.1,12 ต.สวนกล้วย
สำรวจหมู่บ้านแบบเร็ว (RVS) ทำต่อเนื่องเป็นเวลา 5 ปี	ม.7 ต.หนองม้า	-
<p>ตรวจผู้สัมผัสโรคร่วมบ้าน (Household contact) ของผู้ป่วยรายใหม่ทุกคน โดยเร็วที่สุดหลังจากผู้ป่วยขึ้นทะเบียนรักษา แล้วติดตามตรวจต่อเนื่องปีละ 1 ครั้ง รวมเป็นเวลา 10 ปี รวมทั้งผู้สัมผัสโรคที่เป็นเพื่อนบ้าน (Neighboring contact) และผู้สัมผัสโรคของผู้ป่วย MB ที่มีกิจกรรมร่วมทางสังคม (Social contact) ทุกคนอย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 เดือนหลังจากผู้ป่วยขึ้นทะเบียนรักษา</p>		

รายชื่ออำเภอที่มีข้อบ่งชี้ทางระบาดวิทยา ในปี 2561

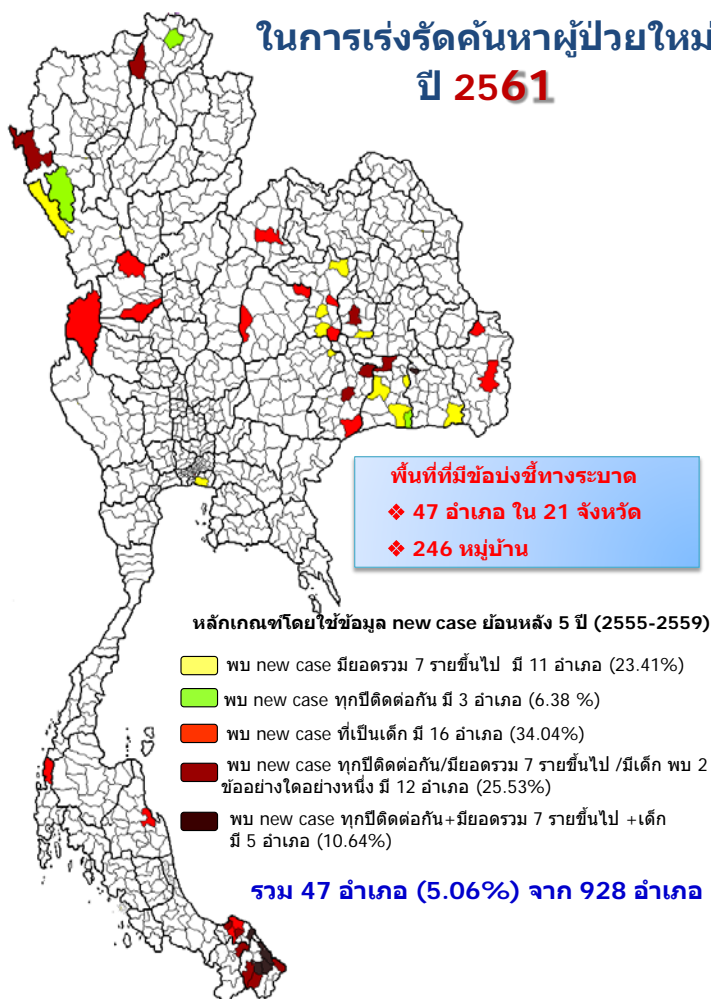
หน่วยงาน	จังหวัด (21)		อำเภอ (47)		คุณสมบัติ ข้อที่	รายชื่อหมู่บ้านที่มีผู้ป่วย ใหม่เด็กในรอบ 5 ปี (35)
สคร.1 เชียงใหม่	1	เชียงใหม่	1	อมก๋อย	1	
	2	เชียงใหม่	2	แม่จัน	1	
			3	แม่สรวย	2+3	ม.21 ต.วารี
3	แม่ฮ่องสอน	4	แม่สะเรียง	1+3		
สคร.2 พิษณุโลก	4	ตาก	5	ท่าสองยาง	3	
			6	อุ้มผาง	2	ม.9 ต.แม่จัน
สคร.3 นครสวรรค์	5	กำแพงเพชร	7	ขามเฒ่า	2	ม.22 ต.ปางมะค่า
			8	พรานกระต่าย	2	ม.3 ต.ห้วยยั้ง
สคร.6 ชลบุรี	6	สมุทรปราการ	9	เมืองสมุทรปราการ	3	
สคร.7 ขอนแก่น	7	ขอนแก่น	10	น้ำพอง	3	
			11	พล	3	
			12	หนองสองห้อง	2	ม.4 ต.ดอนดั่ง
			13	ชนบท	3	
	8	มหาสารคาม	14	บ้านแฮด	2	ม.11 ต.โนนสมบูรณ์
			15	บรบือ	1+3	
16	นาดูน	3				
สคร.8 อุตรธานี	9	เลย	17	วังสะพุง	2	ม.4 ต.ศรีสงคราม
สคร.9 นครราชสีมา	10	นครราชสีมา	18	ประทาย	3	
	11	ชัยภูมิ	19	บ้านแท่น	2	ม.4 ต.บ้านเต่า
			20	ภักดีชุมพล	2	ม.14 ต.เจาทอง
	12	บุรีรัมย์	21	เมืองบุรีรัมย์	1+3	
			22	บ้านกรวด	2	ม.14 ต.สายตะกู
			23	สตึก	2+3	ม.1 ต.สนามชัย, ม.11 ต.หนองใหญ่
	13	สุรินทร์	24	เมืองสุรินทร์	3	
			25	ท่าตูม	1+3	
			26	สังขะ	3	
			27	ลำโรงทับ	3	
28	บัวเชด	1				
สคร.10 อุบลราชธานี	14	อุบลราชธานี	29	กุดข้าวปุ้น	2	ม.1 ต.กาบิน
			30	พิบูลมังสาหาร	2	ม.1 ต.ทรายมูล
	15	ศรีสะเกษ	31	กันทรลักษณ์	3	
			32	โพธิ์ศรีสุวรรณ	1+2+3	ม.7 ต.หนองม้า
สคร.11	16	นครศรีธรรมราช	33	เมืองนครศรีธรรมราช	2	ม.5 ต.นาทราย
นครศรีธรรมราช	17	พังงา	34	คุระบุรี	2	ม.4 ต.คุระ

หน่วยงาน	จังหวัด (21)		อำเภอ (47)		คุณสมบัติ ข้อที่	รายชื่อหมู่บ้านที่มีผู้ป่วยใหม่ เด็กในรอบ 5 ปี (35)
สคร.12 สงขลา	18	ปัตตานี	35	เมืองปัตตานี	2+3	ม.6 ต.ปยุต
			36	มายอ	1+3	
			37	สายบุรี	1+2+3	ม.3 ต.บางเก่า, ม.2 ต.ปะเสยะวอ
			38	ยะหริ่ง	2	ม.3 ต.ตะโละกาโปร้, ม.1 ต.สาบัน, ม.3 ต.แหลมโพธิ์
			39	ยะรัง	2	ม.3 ต.ยะรัง
	19	ยะลา	40	รามัน	2+3	ม.1,ม.7 ต.ท่าธง
	20	นราธิวาส	41	เมืองนราธิวาส	1+2+3	เทศบาล ต.บางนาค, ม.13 ต.กะลุวอเหนือ
			42	ตากใบ	2+3	ม.5 ต.โฆษิต
			43	ระแงะ	1+2+3	ม.6 ต.กาลิซา
			44	ศรีสาคร	2+3	ม.4 ต.ซากอ , ม.3 ต.เชิงคีรี
			45	จะแนะ	2+3	ม.5 ต.ช้างเผือก
			46	เจาะไอร้อง	1+2+3	ม.2 ต.มะรือโบออก
สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง	21	กรุงเทพมหานคร	47	คลองสาน	2	ถ.ประชาธิปไตย แขวงสมเด็จเจ้าพระยา

21 เมษายน 2560

47 อำเภอ ใน 21 จังหวัดเป้าหมาย

ในการเร่งรัดค้นหาผู้ป่วยใหม่
ปี 2561

สามารถ Download เอกสารชุดนี้ พร้อมทั้งรายละเอียดของการสำรวจหมู่บ้านแบบเร็ว ได้ที่

<http://thaileprosy.ddc.moph.go.th/site/index.htm>